

kaa'amu, yeroo turtii mul'ataa ni hundeesa. Miiler (eegduu fakkeenya seenaa sanaa) yeroo falmiin seenaa isaa geggeeffamaa turetti wanta inni jedhu maal akka ta'e gaafate.

Ani eeggannoo koo irra nan dhaabbadha; masaraa eegumsaa irrattis of nan dhaaba; inni waan anaaf jedhu arguuf nan eeggadha; yeroon ani ifatamu immoo maal deebisu akka qabu nan ilaala. Habakkuk 2:1

Gooftaan Mul'ataa sana akka barreessuuf qajeelche; innis abjuu isaa keessatti saanduqa mul'ata sana of keessaa qabu giddugala kutaa isaa keessa jiru irra kaa'e.

Waaqayyo immoo na deebisee akkana jedhe; Mul'ata kana barreessi, gabatee irratti ifatti kaa'i; inni isa dubbisu akka fiiguuf. Habquuq 2:2.

Sanan ergaasii yeroo turtii fi abdii kutannaa isa jalqabaa adda baasu.

Mul'anni kun yeroo murtaa'eef ta'a; dhuma irrattis ni dubbata, hin sobus; yoo tursiisellee, isa eegi; inni dhugumaan ni dhufaatii, hin turus. Habaquuq 2:3.

Adeemsi qorannoo sadarkaa sadii kan dabalata beekumsaatiin (jewels Miller) uumame san booda ni bakka bu'a.

Ilaa, lubbuun isaa kan of ol qabdu isa keessatti qajeelaa miti; qajeelaan garuu amantii isaatiin ni jiraata. Hab. 2:4.

Gostiwwan waaqeffattootaa lamaan adeemsa qorama Daani'el boqonnaa kudha lama keessatti mul'ifamuun isaanii ni ifa ta'a.

Innis akkana jedhe, Deemi yaa Daani'eel; dubbiin kun hamma yeroo dhumaatti cufamee fi chaappa'amee jira. Baay'een isaanii ni qulqulleeffamu, ni addeeffamu, ni qorama; hamoonni garuu hammina ni hojjetu; hamoota keessaa tokko illee hin hubatu; warri ogeeyyiin garuu ni hubatu. Daani'eel 12:9, 10.

Warri ogeeyyonni Daani'el keessa jiran, durba ogeeyyii Maatewos digdamii shan keessatti ibsamanidha; isaan amantiidhaan qajeelfaman, warri hamaan immoo durba gowwootaa kanneen of tuulummaadhaan ol kaafaman turan. Xumura abjuu Miiler irratti, faayaawwan sun zayita fakkeenya durboota kudhanii keessa jiru bakka bu'u; innis ergaa sana ture.

“Yommuu nu ergaa inni nuuf ergu hin simanne, Waaqni ni salphifama. Akkasiin zayita warqee kan inni lubbuu keenya keessatti dhangalaasuuf barbaadu, isa warra dukkana keessa jiraniif dabarfamee kennamu, ni didna. Yommuu waamichi, ‘Kunoo, misirrichi dhufeera; isa simachuuf ba'aa itti keessaa ba'aa,’ jedhu dhufu, warri zayita qulqulluu hin fudhanne, warri ayyaana Kiristoos garaa isaanii keessatti hin guddifanne, akka durboota gowwoota sanaatti, Gooftaa isaanii simachuuf qophaa'oo akka hin taane ni argatu. Isaan of keessaa zayita sana argachuuf humna hin qaban, jireenyi isaaniis ni diigama.” Review and Herald, July 20, 1897.

Bara dhuma bara xumuraatti ifni faayaawwan Miilerii irraa ba'u dachaa kudhaniin caalaa ni ifa; lakkoofsi kudhanis ta'e ifnis mallattoo qorumsaati. Bara xumuraatti, isa dhuma abjuu Miileriin bakka bu'etti, ifni dhugaa gabateewwan Habbaquuq irratti mul'ifame ergaa qorumsaa ni uuma;

innis fakkeenya durboota kudhanii keessatti akka ergaa Iyya Halkan Walakkaa bakka bu'etti mul'ata. Adeemsi qorumsaas sun irra-deebiin adeemsa qorumsa seenaa Miilerotaati; sababni isaas fakkeenya durboota kudhanii bara xumuraatti qubee irraa kaasee hamma xumuraatti irra deebi'amee ni raawwatama.

“Ani yeroo baay'ee gara fakkeenya durboota kudhanii, keessaa shanan isaanii ogeeyyii, shanan immoo gowwoota turanitti ni qajeelfama. Fakkeenya kun qubee isaa isa xinnaa illee hanga guutuutti raawwatameera, raawwatamaas jira, sababni isaas inni yeroo kanaaf hojii addaa qaba; akkasumas akkuma ergaa ergamaa sadaffaatti, raawwatameera, dhuma yeroo geessee dhugaa yeroo ammaa ta'ee itti fufus ni jira.” Review and Herald, Hagayya 19, 1890.

Kudhan mallattoo ti, dhuma guyyaa kudhanii booddee Daani'elii fi namoonni sadan ulfina-qabeeyyiin sun warra nyaata Baabilon nyaachaa turan irra ijaan mul'atanitti caalaatti bareedoo fi furdatan turan. Of-tuulummaan Habaaquuq keessatti bakka buufame, kan amantiidhaan utuu hin ta'in yaad-rimee ofii irratti hirkachuudhaan jiraatu, amala Baabilon guddifate. Seenaa Millerite keessatti isaan intaloota Baabilon ta'an; Habaaquuq keessattis, amala warra amantiidhaan jiraachuu filachuu didan adda baasuuf amala raajii papasummaa kan itti fayyadame dha.

Ilaa, lubbuun isaa inni of tuule isa keessatti qajeelaa miti; inni qajeelaan garuu amanti isaatiin ni jiraata. Eeyyee immoo, inni daadhiidhaan yommuu daangaa darbu, nama of tuuluu dha; mana isaattis hin tursu; hawwii isaa akka Si'oolitti ni bal'ifata; akka du'aattis ta'a; quufuu hin danda'u; saboota hundas gara of isaatti ni walitti qaba, uummata hundumaas ofitti ni tuula. Warri kun hundinuu isa irratti mammaaksa hin kaasanii? Mammaaksa qaanessaa isarratti dubbachaa, “Wayyoo isa waan kan isaa hin ta'in ofiif baay'ifatuuf! Kun hamma yoomiitti? Isa dhoqqee ulfaataa of irratti baadhatuufis wayyoo!” hin jedhuu? Warri si ciniinatan tasa hin ka'anii? Warri si jeeqanis hin dammaquu? Atis boojuu isaanii ni taata. Ati saboota baay'ee waan saamteef, hafeen uummataa hundinuu si ni saama; dhiiga namootaatiif, goolii biyyaatiif, magaalattiitii fi warra ishee keessa jiraatan hundumaatiifis akkasuma. Hab. 2:4–8.

Adeemsi qorumsa warra durbaawwan Maatewos boqonnaa digdamii shan irra jiran irratti fide, gosa waaqeffattootaa tokko ni uuma; isaanis amala mootii kaabaa (paaphaasummaa), isa humna “saboota baay'ee saamte” ta'e, guddifatani jiru. Humni paaphaasummaa sunuma akka tasaa ni ciniinama; akkuma Iizaabel sareedhaan nyaatamte sana.

Akkas Waaqayyo akkana jedha: Kunoo, uummanni tokko biyya kaabaa irraa dhufa; saba guddaan tokko immoo moggaa lafaa irraa ni kaafama. Isaan xiyyaa fi eeboo ni qabatu; isaanii gara jabeeyyii dha, araara illee hin qaban; sagaleen isaanii akka galaanaa ni guunguma; fardeen irra ni taa'u; si irratti, yaa intala Xiyoon, akka namoota waraanaaf hiriiraniitti ni qophaa'u. Nuti oduu isaanii dhageenyeerra; harki keenya ni laafa; dhiphinni nu qabateera, dhukkubbis akka dubartii deessu tokkoo nu qabateera. Gara dirree hin ba'in, karaa irrattis hin adeemin; sababiin isaas billaan diinaa fi sodaan gama hundumaan jira. Yaa intala saba koo, uffata gaddaa hidhadhu, daaraa keessattis of gangaladhu; akka ilma tokkichaaf boo'anitti gadda godhadhu, booyicha hadhaa'aatu si irraa haa dhaga'amu; saamtuun sun tasa nurra ni dhufaatii. Ermiyaas 6:22–26.

Garee lamaan Habbaquq keessatti argaman lamaan warra amantiidhaan qajeeltoota ta'an, fi warra barsiisa Baabiloon nyaatanii dhuganidha. Warri guyyoota dhumaa abjuu Miillar keessatti durboota jechuun bakka bu'aman, amala Kiristoos ni guddifatu; kanaanis chaappaa Waaqayyoo ni fudhatu; yookaan immoo amala paaphaasummaa ni guddifatu, mallattoo bineensichaas ni fudhatu.

“Yeroon dhugaan ifuu dukkana naamusaa gidduutti ibsuuf gaheera. Ergaan ergamaa sadaffaa namoonni mallattoo bineensaa yookaan fakkeenya isaatii adda isaanii irratti yookaan harka isaanii irratti akka hin fudhanne akeekkachiisuudhaan gara biyya lafaatti ergameera. Mallattoo kana fudhachuun jechuun murtoo bineensi sun godhe sanauma irra ga'uu fi yaada isuma sana deggeruu, dubbii Waaqayyoo irratti kallattiidhaan mormuudha. Warra mallattoo kana hunda fudhatan ilaalchisee Waaqayyoo akkana jedha, ‘Inni sunis daadhii dheekkamsa Waaqayyoo isa waancaa aarii isaa keessatti qulqulluudhaan hin makamin dhangalaafame irraa ni dhuga; ergamoota qulqullootaa duratti, Hoolichaa durattis ibiddaa fi diilallaan ni dhiphatama.’”
Review and Herald, July 13, 1897.

Warri qulqullooni daadhii Baabilon dhugan, dhuma irratti daadhii dheekkamsa Waaqayyoo ni dhugu. Isaayyaas keessatti, machoonni Efreem machii isaanii isa jaamaa ta'e wantoota garagalfuudhaan mul'isu; gochi sunis akka “suphee dhadhaabaa”tti ilaalamuu qaba.

“Guyyuma” Kristosiin mallattoo ta'uu isaa jechuun dhugaa “guyyuma” garagalchuu dha; jechuunis, “guyyuma” mallattoo mootummaa Seexanaa ti. Miller “guyyuma” waaqeffannaa sobaa akka ta'eetti addaan baafachuun isaa gabatee Habaquq irratti kallattiidhaan mul'ifameera. Miller kutaa keessatti Tessaloniiqee irraa argate, isa isaaf “kan keessaa fudhatame” waaqeffannaa sobaa akka ta'e hubachuuf isa dandeessise, akka “nama cubbuu” inni mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti taa'u sun mul'atuuf, dhugaa bu'uuraa Tessaloniiqee Lammaffaa boqonnaa lama keessatti argamu dha.

“Ani gara fuulduratti dubbisee, haala biraa isa keessatti [guyyaa guyyaadhaan] argame tokko illee, Daniel keessatti malee, argachuu hin dandeenye. Sana booddee ani [gargaarsa jechoota walbira qabee hiikuun] jechoota isa wajjin walitti dhufan sana fuudhe, jechuunis, ‘kaasu;’ inni guyyaa guyyaadhaan sana ni kaasa; ‘yeroo guyyaa guyyaadhaan sun kaafamu irraa jalqabee,’ kkf. Ani dubbisuu itti fufe, barruu sana irratti ifa tokko illee argachuu hin danda’u jedheen yaade; dhumarratti garuu 2 Thessaloniiqee 2:7, 8 bira ga’e. ‘Icciiitiin jal’inaa duraanuu hojjetaa jira; garuu inni amma dhowwu sun hamma karaa irraa kaafamutti ni dhowwa; yeroo sana immoo hamaan sun ni mul’ata,’ kkf. Yeroo ani barruu sana bira ga’etti, dhugaan akkam ifaa fi ulfina qabeessa ta’ee naaf mul’ate! Inni sunoo as jira! Inni sun guyyaa guyyaadhaan sana! Egaa amma, Phaawulos jecha, ‘inni amma dhowwu,’ yookaan gufachiisu, jedhuun maal jechuu isaa? ‘Nama cubbuu,’ fi ‘hamaa’ jedhuun, Paaphasummaa jechuudha. Egaa, maaltu Paaphasummaan akka hin mul’anne dhowwa? Maaliif, inni sun Heedhummaadha; egaa yoona, ‘guyyaa guyyaadhaan’ jechuun Heedhummaa jechuu qaba.’—William Miller, Second Advent Manual, fuula 66.” Advent Review and Sabbath Herald, January 6, 1853.

Hiikni “kan guyyaa guyyaa” jedhamuu keessatti akkaataa Tessalonqee keessatti ibsame, isa Miller argate, dhugaa bu'uuraa kutichaa dha. Phaawulos yeroo warra dhugaa hin jaallanne, kanaafis gowwoomsaa jabaa fudhatan adda baasu, inni shakkii tokko malee jibba dhugaa hiika waliigalaa

keessatti ibsa; garuu dhugaan kuticha keessatti kallattiidhaan eerame, dhugaa isa “kan guyyaa guyyaa” jedhu mootummaa Roomaa waaqeffannaa keessaa bakka bu’a jedhu dha.

Ifni qaamaa ija dha; kanaafuu iji kee yoo qulqulluu ta’e, dhagni kee guutuun ifaan ni guutama. Garuu iji kee yoo hamaa ta’e, dhagni kee guutuun dukkanaani ni guutama. Kanaafuu ifni si keessa jiru dukkana yoo ta’e, dukkanni sun hammam guddaa dha! Namni tokko gooftolii lama tajaajiluu hin danda’u; inni tokkoof ni jibba, isa kaan immoo ni jaallata; yookaan isa tokkootti ni maxxana, isa kaan immoo ni tuffata. Isin Waaqayyoo fi maamona tajaajiluu hin dandeessan. Maatewos 6:22–24.

dhugumaan dhugaa qofaaf ta’a, yookaan jibba dhugaatiif ta’a. Karaa giddu-galeessaa hin jiru. Gowwoota durbaawwan Maatewos digdama-shan keessatti irratti dhufu jallina cimaa sana, ifa jawwee Miilerii kan qormaata xumuraa bakka bu’u diduu isaanii irratti hundaa’eera. Israa’el durii keessatti qormaanni isaanii inni xumuraa qormaata isaanii isa kurnaffaa ture; jawweewwan Miilerii immoo guyyoota dhumaa keessatti yeroo kudhan caalaa ni ibsu. Mallattoon diddaa jawwee Miilerii “the daily” dha; innis waan machoonni Efreem dhaloota sadaffaa Adventizimii keessatti garagalchan dha. “The daily” mallattoo sheyxaanaa kan waaqeffannaa waaqota sobaa ti. Machoonni sun jawwee sobaa tokko galchan; innis isaanii keessaa Protestantizimii gantummaa irraa fidan, isa “the daily” akka mallattoo Kiristoositti adda baasu.

Hubannaan Millar waa’ee faaya isaa irratti qabu seenaa keessatti inni itti kaafameen daangeffamee ture. Dhufaati Lammaffaa akka taatee raajii itti aanuu ta’eetti amanee, madaa du’aa kan paaphaasummaa bara 1798 keessa ga’e, mootummaa lafa irraa afraffaa fi mootummaa dhumaa Daani’el boqonnaa lama keessatti ibsame qofa bakka bu’uu danda’a ture. Millar hubannaa isaa waa’ee “kan yeroo hunda” jedhamus keessatti daangeffamee ture; ragaan isaa akka mul’ataan inni gara mala qorannaa addaa tokkootti geggeeffame dha; mala sana keessattis Macaafa Qulqulluu isaa, Cruden’s Concordance fayyadame, akkasumas gaazexoota muraasa dubbise jechuun ibse. Murtiin isaa haala sanaan qorachuuf godhe salphaatti gara sammuu isaatti dhufee ture.

“Waggaa kudha lamaan an deistii ture sana keessa, seenaa argachuu danda’e hundumaa nan dubbise; amma garuu Macaafa Qulqulluu nan jaalladhe. Inni waa’ee Yesus barsiisa ture! Ta’us, amma illee kutaan guddaan Macaafa Qulqulluu anaaf dukkanaa’aa ture. Bara 1818 yookaan 19 keessa, yeroo hiriyyaa tokkoo wajjin haasa’aa turetti—isa ani daawwadhe tokkoo fi yeroo an deistii turetti na beeke, dubbii koo illee dhaga’e sanaa wajjin—inni akkaan hiika qabuun, ‘Barreeffama kanaa fi sanaa maal jetta?’ jedhee na gaafate; kunis barreeffamoota durii ani yeroo deistii turetti irratti morme kanneen agarsiisa ture. Ani waan inni yaadaa ture nan hubadhe; akkanas deebise—Yoo yeroo naaf kennite, maal jechuu isaanii sitti hima. ‘Yeroo hammamii barbaadda?’ jedhe. Ani hin beeku; garuu sitti hima, jedheen deebise; ani Waaqayyoo mul’ata hubatamuu hin dandeenye kenneera jechuun amanuu hin dandeenye tureet. Sana booda, waan Hafuuri Qulqulluun jechuu barbaade argachuu nan danda’a jechuun amanee, Macaafa Qulqulluu koo qorachuu irratti murteesse. Garuu akkuma murtoo kana qopheeffadheen, yaadni tokko gara koo dhufe—‘Yoo kutaa tokko hubachuu hin dandeenye argite hoo, maal goota?’ Sana irratti, karaa Macaafa Qulqulluu itti qoradhu jedhu tokko yaada koo keessa dhufe:—Ani jechoota kutaa akkasii nan fudhadha; guutuu Macaafa Qulqulluu keessatti isaan hordofa; akkasumaanis hiika isaanii nan bira ga’a. Ani Cruden’s Concordance

qaba ture; innis, akka yaada kootti, isa addunyaa keessatti caalu dha; kanaaf ani isa sanaa fi Macaafa Qulqulluu koo fudhadhee, minjaala hojii koo bira taa'e; maalummaa Macaafni Qulqulluun koo jedhu beekuu irratti waan murteesseef, wanta biraa homaa hin dubbisne; gaazexoota qofa xiqqoo dubbisa ture. Apollos Hale, The Second Advent Manual, 65.

Luulota Miller ittiin mul'atan, karaa mala qo'annoo isaa qofa utuu hin ta'in, mul'ata kallattiidhaan Waaqayyo biraa kennameenis beekamanii turan.

“Waaqayyo ergamaa Isaa garaa qotee-bulaa tokkoo, inni Kitaaba Qulqulluu hin amanne sanaa, raajiilee akka qoratu isa qajeelchuuf kakaase. Ergamoonni Waaqayyoo isa filatame sana irra deddeebi'anii daawwachaa turan, yaada isaa qajeelchuu fi raajiilee yeroo hundumaa saba Waaqayyootiif dukkanaa'anii turan hubannaa isaatti akka banamaniif. Jalqabni sansalata dhugaa isaaf kenname; inniis walitti-hidhata tokko booda tokko barbaadaa akka deemu taasifame, hamma inni Dubbii Waaqayyoo dinqisiifannaa fi ajaa'ibaadhaan ilaaluutti. Inni achitti sansalata dhugaa guutuu ta'e arge. Dubbiin inni hafuuraan geggeeffame miti jedhee ilaalu ture sun amma bareedinaa fi ulfina isaatiin mul'ata isaa duratti baname. Inni kutaan tokkoo Caaffata Qulqullaa'oo kutaa biraa akka ibsu arge; yeroo himni tokko hubannaa isaatiif cufame, inni kutaa biraa Dubbichaa keessatti waan isa ibsu argate. Inni Dubbii Qulqulluu Waaqayyoo gammachuudhaan, akkasumas kabaja gadi fagoo fi sodaa guddaadhaan ilaale.” Early Writings, 230.

Yommuu Obboleettiin White akkana jettu, “Waaqayyo ergamaa Isaa” gara Milleritti erge, kunis Gabri'el ergamaa gara Milleritti ergame ta'uu adda baasa; sababiin isaas “ergamaa Isaa” jechuun jecha Gabri'el irratti ramadamedha.

“Jechoonni ergamaa, ‘Anii Gabri'el, kan fuula Waaqayyoo dura dhaabbadhu,’ jedhan sun inni mootummaa samii keessatti iddoo ulfina guddaa qabu akka qabu agarsiisu. Inni ergaa gara Daani'eelitti fide yeroo, ‘Wantoota kana keessatti ana wajjin kan dhaabbatu tokko illee hin jiru, Miikaa'el [Kiristoos] Gooftaan kee malee' jedhe.” Daani'eel 10:21. Waa'ee Gabri'eel Fayyisaan Mul'ata keessatti, “Inni ergamaa Isaa ergee garbicha Isaa Yohaannisitti isa beeksisee kenne' jedha.” Mul'ata 1:1. The Desire of Ages, 99.

Gabri'elii fi ergamoonni kaan sammuu Miiler qajeelchuuf ergaamanii turan; akkasumas “raajiiwwan yeroo dheeraadhaaf ummata Waaqayyooof dukkanaa'anii turan hubannaasaaf banuuf.” Ergaan inni labses mala qo'annoo isaatiin qofa kan dagaage miti, mul'ata Waaqayyootiin ture. Mala inni Macaafa Qulqulluu ittiin qo'atu iyyuu gara sammuu isaatti dhufee ture. Yommuu Waaqayyo dhugaa gara sammuu keenyaatti fidu, inni mul'ata Waaqayyoo ti; kunis adeemsa Macaafa Qulqulluu sirriitti qooduun dhugaa bira ga'uu irraa adda. Miiler lamaan isaanii iyyuu godheera; garuu Miiler dhimma “kan guyyaa hundumaa” jedhamu hubachuuf akkamitti ga'e keessatti mul'anni Waaqayyoo kutaa ta'uu qaba ture.

မီလာသည် ဒံယလေအခန်းကြီးရှိ၍ အခန်းငယ် ကိုးမှ တစ်ဆယ့်နှစ်အထိ၌ တွေ့ရသော လိင်အမျိုးအစား အပိုင်းအလဲကို မသိမှတ်နိုင်ခဲ့ပေ။ အကဲဖြင့်မှာ သူ၌ ရှိသမျှမှာ သမုမာကျမ်းစာနှင့် သမုမာကျမ်းဘာသာစကားများနှင့် စပ်လျဉ်းသော အချက်အလက် တစ်စုံတစ်ရာမျှ မပါဝင်သော concordance တစ်စောင်သာ ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ “take away” ဟု နှစ်မျိုးစလုံး ဘာသာပြန်ထားသော “sur” နှင့် “rum” တို့အကဲပြု၍ ကွာခြားချက်ကိုလည်း သူ မမြင်နိုင်ခဲ့ပေ။

jechuun falmu. Isaan yeroo sadii “kan yeroo hundaa” “irraa fudhatame” jedhu yeroo hundumaa hiikni isaa kaasuudha jechuun falmu; akkas gochuudhaanis Daani’el filannoo jechoota isaa keessatti of eeggannoo hin goone jechuun mul’isu. Isaan kana ifatti hin dubbatani; garuu yaada isaanii irraa akka hubatamutti, Daani’el “kan yeroo hundaa” “irraa fudhatame” jedhee yeroo sadii keessatti waanuma tokko jechuu isaa irratti hundaa’uun, yeroo hundumaa jecha “sur” fayyadamuu qaba ture jechuun barsiisu.

Isaanis jechoota “miqdash” fi “qodesh” jedhaman irrattis akkasuma godhu; isaan lamaanis boqonnaa saddeettaa keeyyata kudha tokko hanga kudha afuritti “iddoo qulqulluu” jedhanii hiikamu. Keeyyatoota afran sana keessatti yeroo hunda “iddoo qulqulluu” jedhamee eerametti, hundi isaanii iddoo qulqulluu Waaqayyoo akka agarsiisan cimsanii dubbatu. Kana irraa ka’uun ammas, Daani’el eerraawwii sadan hundatti salphaatti “qodesh” qofa fayyadamuu qaba ture; keeyyata kudha tokkoffaatti “miqdash” hin fayyadamne ta’uu qaba ture. Miller garaagarummaa jechoota sanaa hin hubanne ture; garuu amantii barsiisonni yeroo ammaa ni hubatu; yeroo hubatanis, garaagarummaan akka hin beekamne cimsanii dubbatu. Ta’us Miller inni garaagarummaa jechoota sanaa hin hubanne sun, hubannoo amantii barsiisota yeroo ammaa irraa faallaa ta’e irra ga’e.

Dhugaan jiru Daani’el barreessaa baay’ee of-eeggannoo qabu ture; inni afaan Ibrootaa ni beeka ture, akkasumas namoota ogummaa qaban kan Baabilon keessa turan hundumaa irra, warra mataa isaanii keessatti hawaasa isaanii keessatti namoota baay’ee ogeeyyii turan sana irra, yeroo kudhan caalaa ogummaa qaba jedhamuun murtaa’ee ture. Yoo namni tokko itti fayyadama sirrii afaan Ibrootaa, fi akkamitti inni seenaa addaa sana keessatti sirriitti ibsamuu akka qabu beeku ture, inni Daani’el ture. Daani’el jechoota adda addaa yoo fayyadame, sababiin isaas hiika adda addaa dabarsuuf akka ta’eefi, isaanis inni kaayyoodhaan ibsuuf barbaade waan turaniifi. Yeroo itti fayyadama addaa Daani’el jechoota “iddoo qulqulluu” yookaan “kaasuu” jedhanii hiikaman sanaaf godhe beekametti fudhatamu, isaan hubannaa Miiler waa’ee “kan yeroo hundumaa” jedhu cimsu; hubannaan sunis kutaa isa Phaawulos warri dhugaa jibban gowwoomsaa cimaa akka fudhatan adda baasu sana keessatti Miileriin beekame ture.

Warri dhugaa jibban, soba jallina cimaa fida amananis, akkasumas machooftota Efreem jedhamanii bakka bu’u; isaanis garee lamaanii bakka bu’amaniiru. Gareen tokko hooggansa barataa dha; gareen kaan immoo laayyota hin baranne, warra waan barattooni isaan barsiisan qofa dhaga’uu barbaadanidha. Isaan warra soba jalatti dhokatan, warra du’a wajjin kakuu godhatanidha. Isaan warra lubbuun isaanii ol kaate Habaaquuq boqonnaa lama keessatti ibsamaniidha; isaanis durboota gowwoota Maatewos boqonnaa digdamii shan keessatti ibsamaniidha. Isaan warra dhugoota hundeeffaa abjuu Miller didaniidha; dhugoonni kun dhuma irratti yeroo kudhan caalaa ifanii mul’atu; kunis Israa’el ammayyaatiif qormaata kurnaffaa fi isa dhumaa bakka bu’a; akkuma qormaanni kurnaffaa fi isa dhumaa Israa’el duriitiif fakkeenya ta’etti.

ତେବେ ଆମେ ପରବରୁତ୍ତୀ ଲେଖାରେ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନକୁ ଜାରି ରଖିବୁ ।

Waaqayyo Museedhaan akkana jedhe: “Ummanni kun hamma yoomiitti na tuffata?
Mallattoolee ani gidduu isaanii keessatti argisiise hundaafuu hamma yoomiitti na hin amanu?”

Ani dha'ichaan isaan nan rukuta; dhaala isaanii isaan irraa nan buqqisa; si irraa immoo saba isaanii caalaa guddaa fi humna qabeessa nan taasisa.” Museenis Waaqayyoon akkana jedhe: “Yoos warri Gibxii ni dhaga’u; ati humna keetiin uummata kana gidduu isaanii keessaa baafteertaatii. Isaanis namoota biyya kana keessa jiraatanitti ni himu; isaanis, Yaa Waaqayyo, ati uummata kana gidduu akka jirtu dhaga’aniiru; Yaa Waaqayyo, ati ifa ifatti fuulaa fuulatti akka mul’attu, duumessi kees isaanii irra akka dhaabatu, guyyaadhaan utubaa duumessaatiin, halkan immoo utubaa ibiddaatiin dura isaanii akka adeemtu dhaga’aniiru. Egaa yoo ati uummata kana hunda akka nama tokkootti ajjeefte, saboonni oduu maqaa keetii dhaga’an akkana jedhu: ‘Waaqayyo uummata kana biyya inni isaaniif kakate sanatti galchuu hin dandeenye; kanaaf lafa onaa keessatti isaan fixe.’ Amma immoo, ani si kadhada, akkuma ati dubbatte sana humni Gooftaa koo haa guddaatu; ati akkana jetteerta: ‘Waaqayyo dheeraadhaan aara, araara guddaa kan qabu, cubbuu fi yakka kan dhiisu, garuu badii hojjete irraa yakka isaa matumaan kan hin qulqulleessin; inni hammina abbootii ijoollee irratti, hamma dhaloota sadaffaa fi afraffaatti ni ilaala.’ Egaa ani si kadhada, akkuma guddina araara keetiitti hammina uummata kanaa dhiisiif; akkuma Gibxii irraa jalqabee hamma ammaatti uummata kana dhiifama godhiteettis.” Waaqayyo akkana jedhe: “Akkas dubbii keetiitti ani dhiiseera; garuu dhugumaan, akkuma ani jiraadhu, lafti hundinuu ulfina Waaqayyootiin ni guutamti. Namoonni hundi ulfina koo fi raajii ani Gibxii keessatti fi lafa onaa keessatti hojjedhe arganii, yeroo kana kudhan na qoran, sagalee koos hin dhaggeeffanne sun dhugumaan biyya ani abbootii isaaniif kakadhe sana hin argan; warri na tuffatan keessaa tokko illee ishee hin argu. Garuu garbicha koo Kaaleeb, inni hafuura biraa of keessaa qabaatee guutummaan guutuutti na duukaa bu’eef, biyya inni itti seene sanatti isa nan galcha; sanyiin isaas ishee ni dhaala.” Lakkoobsa 14:11–24.